

Die Kunst der Fuge

Een menselijk document

Door de goden van onze westerse beschaving is veel goede muziek geschreven. Er is echter ook muziek gecomponeerd die boven iedere discussie is verheven. Die zo edel is dat het een maat in zichzelf vormt. Het zijn die werken waarvan wij op een bepaald moment beseffen dat het iets aan ons leven toevoegt.

Die Kunst der Fuge vormt de sluitsteen en tevens de hoofdhoeksteen van Bachs klaveroeuve. Het staat in de toonsoort D-mineur, waarin de materie tot uitputting toe wordt bewerkt. Bach heeft door toenemende blindheid in zijn laatste levensjaar de slotfuga niet weten te voltooien.

Deze kolossale en bij oppervlakkige beschouwing ondoordringbare toondichting, heeft op Theo Nederpelt altijd een bijzondere aantrekkingskracht gehad. Op de 300ste geboortedag van Bach heeft hij het aangedurfd het gehele werk op piano uit te voeren, inclusief de door hem voltooide slotfuga. Theo studeerde piano op het Conservatorium in Den Haag. Hij slaagde hiervoor met een 10 met onderscheiding en twee prijzen. Op zijn examenprogramma stond het *Wohltemperierte Klavier* van Bach, dat hij uit het hoofd kon spelen.

Vier spiegelfuga's

Het boek leest buitengewoon makkelijk door de relatief korte hoofdstukken, en Theo slaagt er bovendien in om doorgaans moeilijke muziektheoretische zaken eenvoudig uit te leggen. In zijn boek rekent hij af met een aantal hardnekkige vooroordelen. Tot diep in de twintigste eeuw werd namelijk nog beweerd dat *Die Kunst der Fuge* een droog en louter theoretisch werk was. Het moge zo zijn dat iets technisch en theoretisch gezien helemaal klopt, maar de vraag blijft: klinkt het ook? Bij vader-

tje Bach dus wel. Theo maakt dat bijvoorbeeld duidelijk aan de hand van de vier spiegelfuga's: 'Deze zijn twee aan twee zodanig gespiegeld, dat elke noot die in de ene fuga omhoog gaat, in de andere met een zelfde afstand naar beneden gaat, en dat in alle stemmen. Beide vormen leveren in deze gevallen een volmaakt muzikaal kunstwerk op, hetgeen onbegrijpelijk is bij zulke "gekunstelde" stukken! Qua sfeer maken ze zelfs een geïmproviseerde en gevoelsmatige indruk.' Dit boek is echt een *must* om inzicht te krijgen in dit grandioze werk en daarmee ook de rest van Bachs klavierwerk. Niet alleen voor muzikwetenschappers en musici, maar ook voor liefhebbers die wellicht worden afgeschrikt door het hoge abstracte niveau. Volgens Theo Nederpelt is het immers Bachs bedoeling geweest om uitdrukking te geven aan de menselijke persoonlijkheid, met al zijn stemmingen en gemoedstoestanden. Een menselijk document dus. Hulde voor dit boek!

EMILE STOFFELS

Die Kunst der Fuge

een menselijk document

Biblium
ars
contrapuncti
humani

Theo Nederpelt
Uitgeverij Stili Novi

*Die Kunst der Fuge -
een menselijk document*
Auteur: Theo Nederpelt
Uitgeverij: Stili Novi
ISBN: 978-90-78094-59-3